

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Kolmapäeval 6. juunil 1973

Nr. 42 (3830)

15. aastakäik

Kooride üldjuhid

Laulupeol esinenud kooride juhid. Vasakult Harry Truus, Eero Tarjus, Helvi Klement, Lembit Leetmaa ja Harry Kiisk.
(Foto Lepper).

Laulupeo kontserdil ligemale 4000 eestlast

Rootsi eestlaste seitsmes laulupidu kujunes ilma mingisuguste liialdusteta tõeliseks suurskogunemiseks. Seega ka kindlaks rahvuslikuks manifestatsiooniks, mis kinnitab, et meil jätkub küllalt jõudu ja tahet viljeleda oma kultuuritraditsioone. Ka suuremas mastaabis nagu seda on Laulupidu. Älvsjö hiigelsuurde ja moodsasse Messiahalli oli laulpäeval, 2. juunil kokku tulnud peaaegu neli tuhat inimest. See on meie oludes küllaltki soliidne arv,

Kuid hiigellokaal on Laulupeo-tüübilt pidustusteks vägagi sobiv. Pärast laulupidude üleviimist loodusest siseruumidesse on ju mitmeid kordi katsetatud spordihallidega, kuid tulemusi ei saa pidada eriti häadeks.

Älvsjö Messiahalli

saab aga vabalt ära kasutada ka üsnagi nõudlikeks muusikariistusteks. Esiteks on interjäär hästi kavandatud ja meenutab tõelist kontserdisaali. Teiseks on akustika enam-vähem vastuvõetav kuna spordihallid eranditult kajavad.

Ja kolmandaks leidusid ühe ja sama katuse all kõik vajalikud kõrvalruumid. Nagu tohtu fuajee, restoran, baar jne. Jäi ära ühest linna otsast teise sõitmine, näiteks kontserdilt pidule.

Messiahalli valik oli julge ettevõtte, kuid see

tasus end täielikult ära.

Laulupidu kujunes üldiselt lausa "kanadaliikuks" elamuseks, mida ei unusta niipea. On võibolla liigselt nurisatud laulukooride ja lauljate vähesuse üle. Igatahes üldkoor seda muljet ei jätanud - vae-

valt võis sääli olla vähem lauljaid kui eelmisel laulupeol.

Ja kes nuriseb laulukooride liikmete vananemise üle, teeb sedagi järelemõtlematult. Võib nentida, et meie koorides oli kindlasti protsentuaalselt rohkem Järg lk 7

Laval on ühendatud segakoor

Juhan Aaviku "Hõia Jumal, Eestit" üldkoori esituses juhatas sisse Laulupeo Kontsertosa. (Foto Lepper)

EPL

Kolmapäeval, 6. juunil 1973

Relvad ja poliitika

Vastastikune kahtlustamine, salakavalus ja tagamõtlus on iseloomustanud lääne ja ida vahelisi läbirääkimisi, mis algasid Viinis tänavu 31. jaanuaril. Juba ettevalmistused olid olnud visad, kuna idast ei tulnud paari aasta jooksul mingit vastust lääne sellekohastele ettepanekutele. Kui see möödunud aasta hilissügisel lõpuks saadi, siis puudus esmalt üksmeel läbirääkimiste paiga suhtes. Lääne kavast ettenähtud Genfi polnud Nõukogude Liidule millegipärast vastuvõetav, mispärast kohaks sai Viin, nagu ta seda soovis. Kui tänavu jaanuaril lõpul seal ka kokku tuldi, siis tekkis kohe uus vaidlus kavatsed konverentsi ametliku nime ümber. Lääneriigid tahsid talle nimeks anda "vastastikku tasakaalustatud jõudude vähendamise konverents", ingliskeelse lühendiga MBFR. Ida soovis seavastu vältida sõna "tasakaalustatud" ja kõnelda ainult "mõlemapoolset" jõudude vähendamist. Hädalahenduseks oli, et konverentsi jäi ametlikult nimetuks, mis polnud muidugi julgustav.

Edasi peeti pikki vaidlusi selle ümber, kes ja kuidas võtab osa läbirääkimistest nimepool konverentsist. Põhimõtteliselt oli seejuures peamiselt mõduandev välisvägede viimine võrreldes maadega. NATO delegaatidena Viinis olid ette nähtud USA, Kanada, Suurbritannia, Saksa Liiduvarbarik, Holland, Belgia ja Luksemburg. Peale nende delegaatide võtavad "vaatlejate-na" osa veel tiivaridgi Itaalia, Türgi, Kreeka, Taani ja Norra. Ida Varssavipakti poolt on delegaatideks N. Liit, Ida-Saksamaa, Poola ja Tšehhoslovakkia, kuna "vaatlejate-na" esinevad Ungari, Rumeenia ja Bulgaaria. Lääneriikide arvates oleks viimati loetletuid ka Ungari kuuluma Varssavipakti delegaatide hulka, kuna seal leidub mitukümmend tuhat nõukogude sõdurit. Moskva seisab aga vastu ja seepärast tuli Ungaril jääda vaatleja ossa.

Raskused läbirääkimistel Viinis kasvasid veelgi, kui asuti päevakorra koostamise juurde. Lääneliidu pool ei puudunud pealegi sisemised

vastuolud. Prantsusmaa on küll NATO-st välja astunud, kuid kuulub Põhja-Atlanti Liitu ja hoiab Lääne-Saksamaal erikokkuleppe alusel temaga väekoondist ümmarguselt 50 000 mehega. See aitas komplitseerida Viini läbirääkimiste päevakorda, kus niigi oli tegemist poliitilisel lahendamata probleemidega. Polnud kerge jõuda selgusele, millistes piirkondades jõudude vähendamist ette võtta, millistes ulatuses seda teha, kas piirdueda välismaal viibivate vägedega — s.o. ameerika omadega läänes ja nõukogude omadega idas — vaid kärpida ka rahvuslike vägesid kodumaa jne. Omaette probleemiks on taktikalised tuumrelvad, millede laengute koguarvu Kesk-Euroopas hinnatakse kaugelt üle kümne tuhande. N. Liit soovib kõnelda neist SALT-läbirääkimistel Genfis, Ühenderiigid aga tahavad neid arutada ka Viinis.

Mai keskpaigas saabus Viinist siiski teade, et läbirääkimised seal tootavat pärast mitu kuud kestnud vaidlust võtta asjalikuma ilme. Lääneriigid on pidanud otstarbekohaseks leppida Nõukogude keeldumisega kõnelda vene vägedest Ungaris ümmarguselt 60 000 mehe suuruses. N. Liit ei saa lääneriikide arvates nõustuda oma vägede kärpimisega Ungaris tingituna karutest, et see tähendaks tema järelevalve nõrgendamist idablokkis. Ühenduses lääne ja idalaadimisega peetakse tõenäolikuks, et N. Liit omalt poolt on valmis leppima teatud arvu ameerika vägede jätakuva püsimisega Euroopas. Moskvas olevalt nimelt jõutud arusaamiseni, et ameerika vägede äraviimine Atlandi taha võib hirmutada Lääne-Euroopa nõnda, et nad hakkavad suurendama oma relvastatud jõudusid ja ühtlasi kannavad paremat hoolt oma maade poliitilise ühendamise eest. Säärasel juhul on aga võimalik seegi, et Prantsusmaa ühineb taas NATO-ga ja pealegi alustab koostööd tuumrelvade arendamiseks ühiselt Suurbritanniaga.

Selles mõttekäigus on mõndagi õige, sest relvad on poliitika-poliitikas alati mänginud tähtsat rolli. Moskval pole muidugi teadmata, et just ameerika vägede olemasolu Lääne-Euroopas on NATO mitmele liikmesriigile andnud põhjust oma riigikaitseliseks kärpimiseks ühel või teisel viisil. USA vägede lahkumine sunnib aga neid kohe ümber mõtlema, mida aga N. Liit kardab ja seepärast püüab ära hoida.

A.K.

METSAKODU UUDISMAA

POSTIARVE 69 4771 FALKÖPING

VABAÖHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

See võib juhtuda

"Õllest purjus 15-aastane poiss löi surnuks oma sõbra", seisib m.a. Aftonbladeti esiküljel. Poisi vanemate seletuse järgi ei ole nende poeg sooritanud kunagi mingit kuritegu ja nad küsivad põhjendatud küsimuseks: "Mispärast müüakse keskõlut 15-aastastele?" Selle aasta algul kaits 15-aastast Borási poisikest joid 4 pudelit keskõlut ja varustatud viina, pussistatid tänaval surnuks 16-aastase tütarlaps, võisid selle käekotis leiduva 40 krooni ja ositsid selle eest maistusi. Poisid pärinesid korralikudest perekondadest.

Sellest kirjutati palju ajalehtedes. Kooli tundideandmises on esinenud raskusi purjus õpilastega ja põhjusteta tundeist puudumist.

Stockholmi Centraleni allmaaraudtee jaama juures on eriti nädala lõpul pikkade juukstega lühakalt riietatud käreteavaid noori, kes tülitatavad möödaminejaid. Vahel kostub ka eestikeelseid sõnumisõnu.

Peamiseks kõneaineks on õlu, mis on viinat odavam ja kergemini kättesaadav. Hankimine ei sunnita raskusi. Lahked ärist väljatöötajad leidub kergesti. Kui ise lähed ostma ja müüja küsib vanadust, siis vasta ainult: "Ostmiseks küllaldaselt vana". Juuakse küni 10 purki keskõlut isiku kohta ühel õhtul.

Õeldakse, et jook ei tiku peale, kuid juba 10–12-aastased hakkavad seda maitsuma uudishimu tõttu. Kirjeldades "Keskõlu — noorte probleem" vastab enamik, et nad joovad selleks, et jääda purj.

Ülenarsu peent Herulfi uurimused kinnitavad, et põhikoolides muutub järkjärgult tavalliseks see nähtus, et 16-aastased joovad korralikult purju. Katselised vastused kinnitavad, et paljud vanemad ei usu, et nende lapsed väljaspool kodu tarvitavad alkoholi.

Noored kinnitavad, et nende teadmised alkoholi tarvitamise kahjustustest on vähesed ja väga udused. Ligi pooled usteuist ei pidanud keskõlut kahjulikuks selle väheses alkoholi sisalduse tõttu. Kuid üks pudel keskõlut vastab 3,75 cl viinale ja üks purk 5,1 cl viinale, mille rohkemal määral tarvitamine tekitab joobmuse. Arstiteaduse andmetel on orgaaniliste kahjustuste riisiko seda suurem, mida noorem on tarvita, ja eriti siis, kui tarvitamine on muutunud harjumuseks ja sellest ei loobuta. Kasvatajatel ja õpetajatel tuleks lastele ja noortele arusaadavalt ja põhjendatult selgitada alkohoolsete jookide ja narkootiliste ainete tarvitamise kahjulikkust, mida võiks kõrvutada liiklusõnnetustesse hädaohuga.

Kõikidele meeldib lõbus seltskond, rõõmus meeleolu, elamusrikas joobumus. Tihti kutsutakse seda saavutada kunstlikult alkohoolsete ja narkootiliste ainete tarvitamisega. Selle põhjusi ja vabadusi on mitmesuguseid: kurbus, üksindus või mahajäetuse tunne, ümbruse mõju, kohmakas käitumine ja ülesastumise (ei julgeta tantsida), halb eadajõudmine koolis, ebakindel sotsiaalne perekonnala, tunnetajahäda perekonnala vanemate ja laste vahel kuse sideme puudumine, ülemeelilik olemus, püüd võita ebakindlust ja argust ning luua ensatiooni. Varem leiti joovastust usuliste elamustest, nüüd rohkem sportid ja poliitika, millest viimane on tihti radikaalse sugematega.

Noortel on nii kodus kui koolis suurem vabarus kui varem. Seda aga kuritarvitatakse tihti. Tänapäeva lapsed on rohkem arenenud ja rohkem teadja kui varem, kuid neil on ka rohkem kiatusi kui varem.

Vanemad on autoriteet lastele. Paljud emad kurdavad, et tänapäev on palju raskem noori hoida õigel teel, kui mõni aasta varem. Töölkäivad noored saavad küllaldaselt raha. Ümbrustungib peale: "Kas sa oled memmepoeg ja kardad ema, et ei julge võtta?" Keskõlle tarvitamine on muutunud moesaks. Tuntakse end kindlana õllekannuga käes.

Noored arvavad, et nende vanemad usuvad, et nad väljaspool kodu tarvitavad vähem alkoholi, kui see tõeliselt sünnib. Kõju püütakse tulla nii, et vanemad purjusolekut ei märkaks. Keskõlle tarvitamist õigustatakse ka sellega, et kuna seda müüakse toiduainete kauplustes, siis ei või selle tarvitamine mõjuda kahjulikult.

Kuna narkootiliste ainete müük on karistatav ja keelatud ja üldiselt hukkamõistetud ning ei ole alati kättesaadav, siis on need selle tõttu alkohoolist vähem hädaohutlikud. Tarvitamise mõttes on noorte arvates narkootika (mark) hädaohutlikum, kuna ta mõjub kiiremini. Kui oled natuke võtnud, siis hüpped ja norid tüli. Kui aga haarab nukuks, siis võib minna välja ja puhata metsas.

On vanemaid, kes kodustel pidulikkudel juhtudel lubavad noortel maitsta nõrgemaid alkohoolseid jooke. Viigest aastast näib olevat vanaduse piir, mille peale vanemad hakkavad lastele pakkuma alkoholi. Vanemad loodavad sel teel mõjutada lapsi, et nad ei hakka kangemaid jooke ja knarki tarvitama ja jäävad samasugusteks parajusteks, nagu nad on ise. Kindlasti ei usu ja ei soovi ükski lapsevanem, et lastest võiks saada alkohoolik või narkoman. Veel vähem soovivad seda noored ise. Ma pole kohanud ühtegi alkohoolikut, kes oleks ütenud, et ta selleks oleks soovinud saada.

Kuid see võib juhtuda, et tagasihoidlikust ja liinsüüst uudishimust tekkinud algus areneb selliseks pidevaks tarvitamiseks, mis purustab unelmad õnneliku perekonnaelust, omast kodust, autost, suviast, välismaa reisist.

Noortes on tihti rohkem üldist opositsiooni-vaimu, kas ei leiduks noori, kelles oleks alkoholi-vastast opositsiooni- ja ideelist karskusemõeld vaimu?

BERNHARD MÄELO

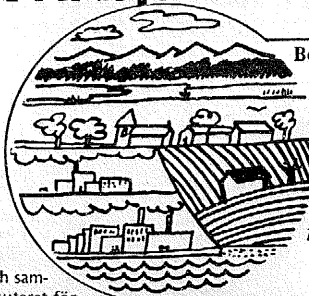
Külastasid sugulasi

Okupeeritud kodumaal teateli küllastasid Rootsis sugulasi Elgi Landes, Lemmi Pahi ja Evi Zupsmann. Küllastasid oli juures Richard Lääks ja Liina-Aafrikas õdede ja ema juures Meeta Terri.

Rootsist sõitis Urve Anderssonile külla sugulane, Urve Soometsa isa, Liisa Eegil poeg ja Lehte Tihkanil isa, Soomest Florence Tamme tütar abikaasa ja lapsega, Kanadast Elvi Profinil õde ja Herbert Rannal vend, Ameerikast Alma Silderi õde.

FAKTA om regionalpolitik och fysisk riksplanering

Under senare år har det intensivt diskuterats var vi ska bo, var vi ska arbeta och var vi kan vistas på vår fritid. Frågorna ventilerades bl a i rapporten »Hushållning med mark och vatten» och i länsprogrammen, som myndigheter, organisationer och enskilda fått yttra sig om.

Beställ!

Du som är intresserad kan beställa broschyren gratis på kupongen här i annonsen.

Sänd in kupongen till Allmänna Förlaget Fack 103 20 STOCKHOLM

Jag beställer gratis 1 ex av Broschyr om regional utveckling och hushållning med mark och vatten.

Namn

Adress

Postnr och ort

EESTI PÄEVALEHT

Eestniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhani Kooka
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor
Toimetus ja tallus:
EESTI MAJAS Stockholm:
Wallington 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
331 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postigiro 60 59 00-0,
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 158-
Termin (4 kuud) kr. 57-
Kuu kr. 16-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT FÖRLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Kurires
Tryckeri AB Eskilstuna 1973

Marja Nütepöld esitab tantsu "Lootuslill". (EPL-foto Kopler).

Egiptuse näitus lõppes eestlaste kaastegevusel

GÖTEBORG (EPL) – Göteborgi Rõhsska kunstkäsitöömuseumis kestis pikemat aega väga huvitav egiptusenäitus nimetusega "Jumalad ja inimesed Nüuse ääres". Näituse peamiseks organiseerijaks oli Göteborgi arheoloogilise muuseumi juhataja Lili Kaelas. Kohalik ajakirjandus osutas näitusele suurt tähelepanu. Külastajate arv ulatus kümneisse tuhandesse.

20. mail oli nimetatud näituse lõpupäevaks ja lõpetamine kujunes väga ilusaks ja efektiivseks ürituseks, kusjuures olid silmapaistvalt kaastegevad ka mõned eestlased. Kavas oli nimelt võimlemine, mis seisnes võimlemispedagoogi pr. Paula Roove poolt seatud liikumisfantaasias, inspireeritud egiptuse piltkunstist. Rakendatud olid Rudebecki gümnaasiumi resp. Paula Roove õpilased, kes esitasid reljeefide ja töemotiive, kuna võimlemispedagoog Marja Nütepöld esitas tantsu "Lootuslill". Muuseumintendant Karin Asmaa märkis oma lõppsõnas

m.h., et kuna pole täpselt teada, millised olid tantsud või muusika Egiptuse hilisajal mitmed tuhandet aastat tagasi, tundub ometi, et Paula Roove on tabanud siiski selle õige, mis on pildimaterjali põhjal praegusel ajal kättesaadav.

Kogu kava võib nimetada esteetiliseks elamuseks ning üheks katseks rakendada võimlemist kui üht kasvatuselmenti pedagoogikas – et juhtida noori tagasi esteetika juure. See ongi üheks uuenduseks viimaseaja koolipedagoogikas. Esitatud kava oli esimesi katseid sel alal.

Miks Solzhenitsõn sattus ebasoosingusse

Aleksander Solzhenitsõni parim sõber, rahvusvaheliselt tuntud bioloog Boris Medvedev on kirjutanud raamatu kujul selgituse nende sündmustest, miks Solzhenitsõn sattus oma kodumaal ebasoosingusse.

Raamatu nimeks on Kümme aastat pärast Denisovitshi päeva. Selle käsikiri liigub praegu N. Lõdus salaja käest kätte. Venekeelne väljaanne avaldatakse Londonis maikuu jooksul. Medvedev ruttas selle väljaandmisega, sest N. Lõdus astub 27. mail rahvusvahelise autoriteetse-konventsiooni liikmeks ja pärast seda on raskusi N. Lõdus kirjutatud teoste avaldamisega läänes.

Medvedev taotleb oma raamatuga lahenduse leidmist probleemile, miks Üks päev Denisovitshi elus avaldati N. Lõdus ja miks Solzhenitsõni romaani August 1914 avaldamist ei lubatud. See on ilmunud ainult läänes.

— Selle teose surmasid arvustajad oma pistodadega, ütlev Medvedev. Need arvustajad peitsid oma õiged näod mustade maskide taha.

Medvedev käsitleb oma raamatus ka kunstielu vabamaks pääsemist Hrushtševi aegu ja selle piiramist pärast tema kõrvaldamist. (EPL/MR).

Paula Roove õpilased Rudebecki gümnaasiumist reljeef- ja töemotiive esitamas. (EPL-foto Kopler).

Laulupäev New Yorgis tuhande osavõtjaga

NEW YORK (ME) – IX Eesti Meeslaulupäev töi 19. mail ilusalt kevadiselt New Yorgi üle saja laulja ja 800-pealise publikuga kokku tuhat-tuhandelise osavõtjaskonna, kujunedes muusikaliselt ja meeleolult silmapaistvaks ürituseks. Torontost saabus eribussiga kohale 38-liikmeline koor R. Toi juhatusel ühes isosina kaasareisijaga, peale selle olid laulupäeval veel meeskoorid või lauljate grupid Baltimorest, Connecticutist, Montrealist ja Chicagost ning kõige suurema üksusena kohalik eesti meeskoor.

Laulupäeva kontsert toimus esinduslikul Park avenüül asuva Hunter College'i suures auditooriumis ja sellest tegi ülekanne kodumaale Ameerika Hää. Peale kohaliku eesti publiku ja ameeriklasist muusikasõprade oli näha rohkesti ka Albany, Lakewoodi j.t. eestlaste keskuste liikmeid.

Kui koor oli rivistatud ja lipud pidulikult sisse toodud, ütles juhikese sündmuskohase tervituse E.V. esindaja E. Jaakson, kes ühtlasi lõi traditsioonilisel mälestusnaelad lipude vardaisese. Kontsert ise algas mälestuspühendusega helilooja Rudolf Tobiassele, kelle sünnist möödub käesoleval kuul sada aastat. Sel puhul oli ka laulupäeva nägus kavatrukkis varustatud R. Tobiassele pühendatud eesti- ja ingliskeelse artikliga Bernh. Parmingult. R. Tobiasse laule oli kontserdis kavas kolm ja kaks laulu Tuudor Vettikult märkisid tema hiljutist 75-aastast sünnipäeva. Kontserdi avalaulu juhatas R. Tobiasse tütre tütar mag. Maaja Duesberg ja klaveril saatis helilooja tütar Helen Tobias Duesberg. Populaarne ja meeltestlik "Eks teie tea" toodi ühendkoorilt täieliku mõjuvusega esile ja see oli väärikaks sissejuhatuses laulupäevale.

Koha seejärel lauldi Evald Tammara juhatusel A. Topmani "Requiem", mis oli pühendatud kõigile manale varisenud koorijuhidele ja lauluvendadele. Järgnevas ühendkooride kontserdis olid juhatajana vahelduvalt tegevad Maaja Duesberg, Valdeko Kangro, Evald ja Mati Tammara ja Roman Toi. A. capella laulude kõrval esitati ka palasid solistidega. Koos klaverisaatega Charles Kipperitl Torontost töi Toronto koor iseseisvalt ja bariton Avo Kittaski kaastegevusel solistina esile ka suuremaid vorme koorijuhil Roman Toi enese loodud "Kannel-daja" ja kantaa "Vahimees" näol, kusjuures viimaseist esitati ainult selle lõpuosa. See kujunes ilmselt ka laulupäeva kontserdi kunstilise kõrgtaseme näelaks, nii tunnustusena komponistile ta õnnestunud ja meeleoluliheda teose puhul – mis oli siin esmakordses ettekandes ja kahtlemata oma kaasaaharavusega üllatas, samuti solist bariton Avo Kittaskile, kes ka esines esmakordselt New Yorgi eesti muusikapublikule ja tulvustas ennast

nende vähestegi löökude abil kui noort ning andekat ooperilaulja stiilis arenevat uut eesti laulu-tähte. Toronto koori ühes palas oli solistina rakendatud ka bariton Andres Raudsepp, kuna laulupäeva teistes osades olid koorisolistideks veel tenor Evald Pohl ja bariton Harri Verder New Yorgist.

Omaette meeldiva üllatuse valmistas väike 18-liikmeline Baltimore Eesti Laulumehed koor noore Mati Tammara juhatusel ja kohati pianist Valter Esopi klaverisaatel, kes esines ka 3 palaga solistkoorina. Väga harva on meie tähtsamatel kontsertlavaladel seisnud nii väikest

kooriansamblit, aga Baltimore laulumehed esinesid heas tasakaalus ja sujuvas koostöös ning said publikult oma vaprast debüüdiga tugeva aplausi. Juhid said lõpuks pärjad ja solistid lilli. Tervitussõnu lausis Toronto Eesti Meeskoori esim. E. Tikenberg ja südamluke soome, eesti ja inglise keelse tervitussõnade ja lilledega oli õnnitlemas sinise soome meeskoori esindaja Eino Railino. Lilled olid ka N. Y. naiskoorilt. Sisukate lõpusõnadega esines N.Y.E. Meeskoori esimees dr. vet. A. Pallo. Üritus lõppes ühiselt lauldud rahvushümni. Lauljaskond viibis hiljem N.Y. Eesti Majas ühisel koosviibimisel.

LÄNSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN

KODUKONSULENDID annavad tasuta NÖU ja ABI

tarbimisküsimustes mis puutub
•toitu ja toitaneid • elukohta •
majandust • tarbijakaitset

Kodukonsulendid kuuluvad Konsumentverketi alla. Ametiloaades olemas asutuse trükkide ja informaterjal lähemaks uurimiseks.

Kodukonsulentidega saab kõike paremini kokku esmaspäree kella 09.00—12.00.

Södra länsdelen

Lokaal Hantverkargatan 29, 5 tr., Stockholm.
Kodukonsulent Karin Holmberg, telefon 08/24 55 00.

Norra länsdelen

Lokaal Hantverkargatan 6, 1 tr., Norrtälje.
Kodukonsulent Hjärdis Qviberg, telefon 0176/176 69

Koitjärve traditsiooniline suvepidu leiab aset laupäeval, 16. juunil kavaga, mis sisaldab käsipallivõistlust, aktuse kõne (agr. Leo Karupää), laulu, sõnaliste ja rahvatantsu-ettekannetega. Peo raamidesse kuulub kohvik-einelaud, loterii-allegri, tants j.m. Juuresolev foto EPL arhiivist, mille O. Kopler on jäädvustanud "mäejutustest" Koitjärve vabaühenduse kirikus.

Dots. I. Sulg leiutas aparaadi lapse südame jälgimiseks ema ihus

LUND (EPL) — Dotsent med.dr. Ilmar Sulg kui neuroloog ja abiülema dr. Madis Mägieste kui geneetoloog kõnelesid Eesti Teadusliku Sietsi Lõuna-Rootsi Osakonna järjekordsel ettekande koosolekul Lundis, haigla keskkõrghoiuses, neurofüsioloogilises laboratooriumis. Nende ettekande ainek oli perinataal-meditatsioon tänapäeva moodsas praktilises arstiteaduses. Ettekandekoosoleku avas ETS-i Osakonna esimees dr. jur. Artur Taska. Ta ütles, et tänase ettekande teema tuleb käsitleda kahe eriteadlase poolt, mis on Osakonna tegevuses uus. See on esimene katse sellel alal. Tahaks loota, et selle uue tegevusvormi teostamine õnnestub sama hästi, kui seniste Osakonna poolt korraldatud sümposionide läbiviimine.

— Inimlapse sündimine on teatud omaette, perinatoloogia, selle eeltingimustest ja järelmõjudest — märkis oma ettekande alguses dotsent med.dr. Ilmar Sulg (kes töötab arstina Heli-singborgi haigla kliinilis-neurofüsioloogilises laboratooriumis). See osa perinatoloogiast, mis tegeleb perinataal-füsioloogiaga ja patoloogiaga ja mis kasutab vastavaid kogemusi komplikatsioonide vältimiseks ning raviks, nimetatakse perinataal-meditatsiooniks.

Seega on perinataal-füsioloogia teadus looduse enese arengu tulemustest. Inimlapse sündimine on ju miljardeid aastate katkematu arengu tulemus. Aga inimesel, kui oma arengus kõige kaugemale jõudnud olendusel, ei ole veel õnnestunud jõuda nii kaugemale, et ta lapsed võiksid sündida ilma ohuta oma elule ega valudeta oma emale.

Aga kuidas talitada raskelt väärmoodustunud nürisündinu puhul, kas laste see surra loomuliku surma või teha kõik võimalik selle elu alahoidmiseks? Sarnane traagiline kõrvalekaldu mine normaalsest sündimise-st on muidugi äärmuslik ja haruldane.

Muud ohud lapse elule ja tervisele on perinataal-järgsuga palju tavalisemad. Kõik see, mis on

kõrvalekalduv normaalsest füsioloogilisest kulust, kuulub perinataal-patoloogiasse ja mis moodustab aluse perinataal-tervishoolele ja ravile.

Tänapäeva teadus inimlapsest või õigemini lootele ja sündimast lapsest teab justutada hämmastavaid uudiseid. Loote süda hakkab tuksuma, kui see on 2-3 cm pikkune. Oot päeva rütm on märgatav juba umbes 20 cm alates. Selles pikkuses ja vanuses algavad tööloolult ka unenäod, otsustades aju elektriliste tegevusrütmist, s.t. EEG-st.

Milles üks loode selles eas emaihus võib unelda, sellele ei saa meie vist kunagi vastust. Ka hingamine algab peatselt selle järel, kui loode on saanud magamisvõime. Aga mida sel on hingata? Ei midagi muud kui lootevett! Lootevete ühtluse hingamisrütmi edasi-tagasi hingamisrütmi ja kopsude selleks, et hingamiselundid, eriti aga selle eest hoolitsevad musklid, võiksid areneda normaalselt.

Ka inimlapse postnataalse järgu suhtes teame tänapäeval palju enam kui vaid mõni aasta tagasi. Vastsündinu on uskumatu miljöötundlik. Kui talle ja väikesele lapsele ei saa osaks loomulik hool ja emalik armastus koos kõige kaasnevaga, võib selle indiviidi närvikava arengus juhtuda parandamatuid häireid.

Kui millestki jääb liiga palju puudu, võib see viia vastavate ajuosade alaarengule. Seekibub ka lapse tundeolu kohta. Ebastabiilsus ja kahjulik kodumiljöo vajutab oma sügavalt jäljed lapse hinge- ja tundeelust.

Et olla laps, sellega on kõigi põlvede kestel olnud enam või vähem probleeme. Tänapäeval olla laps on võibolla raskem kui kunagi varem, vaatamata kaugemale arenenud tsivilisatsioonile ja kõrgele kultuurile. Selleks vaja-

me perinatoloogiast, kus eriteadlased mitmelt erialalt püüavad koostöös lahendada või vähemalt kergendada neid probleeme ja raskusi, mis seotud sündimisega ja lapsena olemisega, ütles oma ettekande dotsent Ilmar Sulg, selgitades seda projektsiooni aparaadi abil kardiograafiliste tabelitega.

Oligu märgitud, et silmapaistva eriteadlasena ja kasutades praktilisi kliinilisi kogemusi on dr. Sulg konstrueerinud erilise aparaadi, nn. perinataal-põlgraafti, pikaajalise koostöö tulemusena AB Elma ja Schönsnder firma. Selle aparaadiga teostatatakse valvet enne sündimist lapse südametegevuse üle, kelle sündimine võib olla komplikatsiooniga ja ebarahuldavas postnataalses olukorras. Aparaadid juurde kuulub liisa, millega on võimalik kanda magnetilisele lindile lapse südametegevuse signaale emaihus mitmes variatsioonides.

Järgmine referent dr. Madis Mägieste, kes töötab abiülema Lõuna-Rootsi haigla nais-tekliinikus, kes erialalt on geneetoloog, täiendades eelmist ettekannet. Oma huvitava ainekäsitluses vaatles ta raseduse käiku koos ettevalvete komplikatsioonide võimalustega. Ettekannet selgitas ta valguspliidide ja diagrammidega.

Järgnevatel läbirääkimistel olid eriti agarad võtma sõna peatkuulavad daamid, kes esitasid rea küsimusi, milledele saadi asjatundjate vastuseid. Ettekande koosolek lõppes esimehe tänusõnadega referentidele, mille järel siirduti ühisesse teelauda. Hiljem käis dr. Mägieste koos grupi huvitatudega nais-tekliinikus, tutvustades neid tänapäeva moodsate aparaatidega, mida kasutatakse sündimise biandmisel.

O.V.

Torontos surl 7. mail Erwin Al-lik, sündinud 25. dets. 1908 Pär-nus.

Ukraina kardinal Slipy ei murdunud vene vangilaagris

TORONTO (VE) — Ukraina katoliikliku kirikupea kardinal Josif Slipy, kelle usukogudus haarab enam kui 5 miljonit inimest, viibis mai alguses Torontos. Ta pidas jumalateenistuse Maple Leaf Gardensi pühapäeval, 6. mail suurte rahvahulkade osavõtul. Kanadas on üle 200.000 ukraina poliitilise põgeniku, moodustades seega suurima N. Liidu vastase põgenikegrupi.

Kanadalastele, kes ei ole ukraina päritoluga, ei ütle kardinal Slipy küllaski midagi erilist. Alati käib siin väliskülastajal. Kuid kardinal Slipy puhul võiks siiski teha erandi, kuna tema isik on erandlik.

Ta on üks nendest vähestest, keda N. Liidu rezhim ei ole suutnud murda ning kelle seesmine tugevus ning vaimne jõud tõstab ta tüki maad kõrgemale tavalisest inimesest.

Kardinal Slipy viibis 18 pikka aastat N. Liidu vangilaagris. Talle pakuti mitmel korral vabadust, kui ta oma usku salgab ja paavstist lahti ütleb. Kardinal Slipy ei võtnud ühtegi nendest ettepanekutest vastu. Otse vastupidi, ta julgustas igalpool ja igas olukorras katoliiklaste ühinemisele suureks vastujooksu kommunismile. Ta muutus oma vangistajatele äärmiselt tülikaks, kuna kõigest hoolimata elas ta edasi.

Liiga suur oli aga kardinali mõjusfäär väljaspool vangilaagrite traatade, et teda oleks sobinud kuulalasega mõvata.

1963. aastal vabastas Hrushtšov kardinali tingimusi, et ta lahkub otsekohe N. Liidust ja siirdub Vatikani müüride taha, kus tal on keelatud rääkida oma vangilapse kogemustest. Kõnelemist oma kogemustest vangina nimetati nõukogude-vastaseks propagandaks. Ukrainalased üle kogu maailma olid õnnelikud.

1968. aastal külastas kardinal Slipy esmakordselt Kanadat, tänu Kanada valitsuse abile. Vatikani nimelt keelas tal sõidu ära, kuid Kanada valitsuse vahetusega reis teostus siiski.

1971. aastal püüdis kardinal Slipy jälle Kanadasse külla pöörduda. Kuid seekord jäi Vatikani kindlaks — talle ei antud väljastõuluba ega välispassi.

Vatikanist aga hakkasid rapordid välismaailma saabuma,

kus räägiti sellest, et endisest N. Liidu vangist on nüüd saanud Vatikani vang.

Nagu N. Liit varemgi, nii muutus nüüd Vatikani rahutuks. Kardeti, et ukraina katoliiklaste löövad laiku Roomast ning moodustavad omaette kiriku. Ka ukrainalased kogu vabas maailmas muutusid rahutuks.

Ka seekord jäi kardinal Slipy kindlaks ega reetnud oma usku. Lojalsusest paavsti vastu neelas ta alla kõik pettumused ja valkias.

Eelmisel aastal, kui ta 80 aastat vanaks sai, aga katkes ta kannatus, ning ta ütles välja, et ta kannatused niinimetatud Vatikani vabaduses on ehk koguni suuremad kui N. Liidu vangilaagris. Just tema sünnipäeval pandi Vatikani kehtima uus seadus, mille kohaselt kardinalid peavad 80-aastaselt erru minema.

Kuna kardinal Slipy enam ei ole ametlik, lubati tal nüüd Kanadasse külla sõita.

On isikukohane, et kardinal Slipy ei suutnud murda ei sovjettide vangilaagrid ega Vatikani aukandjad.

Igaüks, kes on elusalt välja tulnud N. Liidu töölaagrist, on tähelepanväärt inimene. Elujätku protsent N. Liidu vangilaagris arvatakse ainult 10 protsendile. Vangide keskmine eluiga on tavaliselt kaks aastat. Kardinal Slipy pidas vastu 18 aastat. Ainult nii füüsiliselt ja vaimses tippmehe suudavad sovjettide vanglate ja töölaagrite süsteemis 18 aastat vastu pida.

Toronto vana raekoda klubidele

"Meie elu" teatel kavateb Toronto linnaapea Grombie vana raekoda muuta ühiskondlike organisatsioonide tegevuse foorumiks, harjutuspäigaks rahvatantsijatele, võimlejatele, lauljatele jne.

Ka on eestipoolselt soovitatud vana raekoda kasutada vanemate inimeste, eriti vähemusrühvaste vanade klubi tegevuseks. Kuuldavasti pooldab Grombie ka seda võimalust.

Kitsastest põhisuundid välja töötavast nõupidamistest on eestlased domineerivalt osa võtnud ÜEP 72 üldjuhtide R. Toi, T. Metsala ja E. Koopi ning esimehe R. Kreemi näol.

CIA koondab

Washington — Riikliku luure-keskasutise CIA uus direktor James Schlesinger vallandab kuni 10. prots. asutuse 20.000 ametnikust, et saavutada kokkuvõtteid kuludes ja samal ajal parandada asutise tööd, milleks on üles- maal on üldvõltus president Richard Nixonilt.

AH-saated

Ameerika Hääle eestikeelsed saated antakse edasi igal pealelõunal kella 16–17 rootsi aja järele ühe tunni kestuses. Lainealad on järgmised: 13 m (21740 kiloherts), 19 m (15270 ja 25235 kiloherts), 25 m (11960 kiloherts) ja 31 m (9680 kiloherts).

Rahvariiete demonstratsioon Eesti Majas

Vaatamata maale meelitavale illusale suveilmale oli Stockholmis Eesti Maja suur saal pühapäeval, 27. mail puupüsti naisperet täis, kassavarvud kümmekond meeshinget, kes kõik huviga jälgisid Eestlaste Esinduse Naisringi poolt korraldatud rahvariiete näitust koos "Kassari" rahvatantsijate ja noorte lauljate ettekannetega. Pärastlõunane üritus tekitas suurt elevust ja lõppes kümne loterii võidu väljalootamisega kooslõijate vahel.

Naisringi esinaine pr. Meeri Mamborg tervitas kokkukulnud, tänades eriti rahvariiete kursuse juhatajat pr. A. Kivilo-Goldi, kelle asjatundlikkust ja teadmisi oli kandnud head töövilja kursustelaste poolt publikule näidatud kauniste ja hoolikalt õmmeldud rahvarõivaste näol. Kõneleja mainis eriti kahte noort, 15-aastast Katrin Vahlast ja Georg Metsalu, kes said lilli ja eriti tugeva aplausi. Poislapsena, kes ise oli tikkinud oma valge särki ja õmmelnud pruuni rahvatantsijaks püksid, sai erilise tähelepanu osaliseks muudugi Georg. Pr. Mamborg kiitis mõlema noore täpselt ja hoolikalt tööd ja teatas, et Naisringil on kavas uus rahvariiete õmblemise ja eraldi veel rahvapäraste pekkatete kursus.

Ta tervitas ka välismaalt saabunud külalisi, pr. Laidi Londonist ja pr. Tiitu Kadakat Johanenburi, Lõuna-Aafrikast. Eriti viimane silmitses asjatundliku kunstnikkusilma eesistatut nägusaid rahvarõivaid. Kodumaal oli ta Eesti rahvarõiva komitee üks kolmest liikmest, kelle ülesandeks oli 1938. a. üldlaulupeo tegelasi rahvariietesse panna. Tiitu Kadak esindas nimetatud komitees Kodumajanduskoda, Ernst Ida Voimela Liitu, ja praegu Saksa maal elunev kunstnik Rudolf Paris Riiklikku propaganda talitust.

Pikemat vöttis sõna ka kursuse juhataja pr. A. Kivilo-Gold, kes soovitas rahvariiete kadumist veelgi laiemas ulatuses, eriti rootslaste üritustele minnes. "Oma rahvariiete edu olemine küllalt kogunud, näiteks Skansenis." Ta lisas, et rahva-

riietest arvatakse ikka, et need on küll ilusad, aga väga kallid, sest peavad meistrite poolt õmmeldud olema. Ise neid valmis tades tuleb kõik aga poole odavam – umbes 400 krooni ümber. Ka on meie värvirikaste rahvariiete suureks plussiks, et need ei lähe kunagi moest ära. Ainult värvid on võrreldes möödunud sajandiga läinud hel- edamadeks. Tähtis on, et kohe algusest peale valime rahvariide, mis meile sobib ja milles endid hästi tunneme. Eesti naine on ju alati tahtnud hästi riietuda. Ta omab ka tugevat ilumeeli. Rahvarõivas polnud meie esiemadele mitte ainult soojaks kehakatteks vaid ka töökuse ja maitsekuse näiteks. Eesti rahvariiete valik on suur. Nii on meil praegu õmblemise juhuseid 100 eri ühiku kohta. Rootsil, mis on meie maast kümme korda suurem, on ainult 60 eri rahvariide ühiku ümber."

Rahvariiete õmblemisel on määravateks teguriteks töökus ja rahakoti suurus. Peame teadma täpselt, mida valime, mis sobib meie figuurile, nende mõtetega alustasime oma kursust Esinduse naisringis. Tulemuseks on, et kursusest osavõtjad, ilma et nad kuskil kutsekoolis oleksid käinud või tekkimist õppinud, ise oma riided valmis tegid. Kuna eestlaste ilumeel ja vajadus selle nõude alati on olnud kõrged, siis tulid meilgi vald pisted tihti üles arutada, kuidas see sündis pirsarimil.

Nii kaua kui eesti noorus laulab ja tantsib ning rahvariideid kannab, ei kao eestlus. Rahvariideid on alati külgetõmbe jõuks, lõpetas pr. Gold. Järgnes

Rahvariiete demonstratsioonile. Vasakult: pr. Nora Hasselblatt, pr. Meeri Mamborg – Esinduse Naisringi esinaine ja pr. Agnes Vestloo-Gold – rahvariiete kursuse juhataja. (EPL foto Lepper).

töötulemuste näitamine: pr-d Kuilla Veliste ja Meeri Mamborg kandsid tumesiniseid Pärnu-Häädemeeste, pr-d Kersti Vanaselsja-Ustav – Harju-Jaani ja Ene Anderson – Kadrina, pr-d Lola Puusepp – Pärnumaa-Audru ja Nora Hasselblatt – Muhu ja pri-d Katrin Vallas – Kadrina-Ilumäe ning Anneli Viksten – Vaivara rahvariideid. Kuulsime veel, et villased selikurid on kootud Jõnköpingis elava kangakudujä ja kudumise- põpetaja Anna Leetsaare poolt, kes teeb tööd ka Rootsis Kodukäsitöö ettevõtetele. Lõngad saa-

detakse talle Stockholmist. Ettekannete vahepeal pakuti kooslõijale Naisringi pereema- de poolt puljongit ja koduküpse- tatud pirukaid. Selle vägitega olid hakkama saanud pr. Alma Jams, küpetades ürituse tarvis 260 pirukat, pr. Meeri Mamborg ja pr. Ly Raudsepp. "Kassari" rõõmsad noored rahvatantsijad tegid Eesti Maja välkese ja kitsal laval päris imet. Vaheldumisi tantsis kuus paari, kusjuures kava alul oli rahulikemaid tantsu, nagu "Õlge ja vasemba" ning "Järmejala la- bajalg", ent lõpuks ikkagi hoog-

ne "Tuljak". Trupi oma laulut- rio esitas veel kane popuri rah- valaule, lõpetades hoogsa "Ma vaatsin paadist küllriga", kui kaugel on see Saaremaa".

Üritus lõppes tujuküllase võit- tude loosimisega, kusjuures pr. Jutta See võitis kaks korda, andes ühe võidu uuesti loosimiseks tagasi, pr. Kersti Vanaselsja-Ustav neli korda ja härra F. Utt kaks korda. Võitude seas oli kok- teel-shaker, soome teeklaase, parfüümi, küünialajalgu, sohva- padi, üks maal ja muud kaunist ning praktilist.

KARIN SAARSEN

Kaubalaevaseltsist Linda ja selle laeva saatusest

Suureks ja pöördeliseks ajajärguks eesti talupoegkonnale oli pärisorjusest vabanemine. See andis talupoegade liikumisvabaduse, õiguse perekonnanime omandamiseks ja soodustas tegutsemise vabadust mitmel alal. Hiljem, kui renditalud läksid mõisa poolt pärisomandiks müügile, kaanes sellele peremehe-õigus ja suurem vabadus tegutseda iseseisvalt omal käel.

Rannatalupojad, kes enam väikeste paatidega purjetasid salaja üle lahe Soome, et seal kaup ostu või vahetada, leidsid akki, et peremehe-õigusega kaasne ka vabam kaubitsemine, mida ennem mõisa poolt takista- ti, kui elati mõisa renditalus. Lu- batud vabadust kasutasid asuti randades väikeste jaalade, kal- jaste ja kumartite ehitamisel ja rannalaevastiku loomisel. Ran- natalupojad moodustasid väike- se kaubalaevaseltsi, et kindlus- tada ehituskapitali ja laevand- dustegevust. Ja see tegevus õn- nestus suures ulatuses raskuste- le vaatamata. Teenistus laevand- duses näitas pidevat tõusu. See õhutas kaubalaevaseltside loo- misele ka neid, kes merenduse- ga ei olnud tegelema, kuid nä- hes, et laevandus on tulutoov ala, püüdisid moodustada ka oma kaubalaevaseltsi. Üks suu- rematest ja kuulsamatest, mis meie ajal oosse on läinud, on kaubalaevaselts "Linda". Ni- metatu asustati a.1879 lootele- ga suurte kasumitega. Põhika- pitaliks oli ette nähtud 300 000 rubla, mida püüti kokku koguda üle maa, kusjuures iga aktsia suuruseks oli 100 rubla.

Kaubalaevaselts "Linda" ju- hatusse valiti neli direktorit, üks neist kaubanduse asjatundja, kaks merenduse tundjat ja üks taluperemees maalt. Peale nen- de kuulus juhatusse 15 nõukogu liiget ja 3 revidenti. Kaubala- evaseltsile laekunud aktsiate ra- hadega osteti a.1880 kolmema- tiline kuumar, millele pandi ni- meks "Linda Morgenroden". See oli küllaltki suur purjek ja see suunati välismaariseid, kes loodeti paremat tulu. Nende reiseid sihtis oli tekkond üle At- landi Põhja-Ameerikasse, kus siirduti edasi Lõuna-Ameerikas- se, et tuua Brasiiliast mahagoni- palke. "Linda Morgenrodeni" kapteniks oli Naissaare mees Leopold Rosen ja tüürimeheks ta vend Aleksander Rosen. Lae- va meeskonda kuulus madruse- na Gustav Aksberg Akksi saarel. Gustav Aksberg armastas sa- geli jutustada "Linda Morgenrode- ni" reiseid üle Atlandi. Tema vennapoeg Arnold Aksberg, kes elab Rootsis, jutustas järgmist:

— Olime purjetanud mõned päevad Atlandil. Ameerikast Euroopa suunas. Ilm oli ilus ja tuul soodne. Südaöl, kui maga- sin kajutis oma kois, tundsin läbi oma, kuidas laev vajus küljele. Libisesin akki vastu koi äärt. Ärgates nägin, et laev vajub veelig enam küljele. Mis nüüd lahti on? Hüppasin koist välja, sest kart- sin, et laev vajub täiesti kummu- li. Kuid siis hakkas laev jälle kerkima, kuid jäi ikkagi veel tu- gevasti küljele. Kuulsin, kui va- hisolev pootsman karjus: "Kõik mehed silmapäikile teile! Purjed kinni siduda!"

— Ootamatult akki oli puke- nud kohutav torm, õigemini tsükloon. Kajutist välja joostes kohtasin selle kohutavust ja kottimedit ääd. Tuul ei vingi- nud ega villstanud vantesid, vaid see, mis kuulus, oli lausa pöörane tormi "röökimine" van- tides ja vallides.

— Ronisime käsukohaselt suu- re vaevaga igauks oma raale, sinna, kuhu kellegi koht oli mää- ratud. Purjelaale jõudes otsisin pimedast purje, kuid leidsin seal ainult purjeräbalaid. Ei olnud enam purje kinnisidumist. Püüdsin noaga vähendada tuu- les rabelevaid purjejäänuseid nii hästi kui suutsin, ja see oli kõik, mida võisin teha. Purje- raalit alla tulles nägin, kuidas

meri oli tuulest aetult vahuses muutunud. Kõrged lained uhutsid üle laeva. Selle tagajärjel hakkasid tekiastjad olevad ma- hagonipalgid liikuma ja kapten andis käsu palke kinnitavade ke- tid lahti teha ja et laeva pla- taldid merre lasta. Tegime, mida suutsime. Olin tekiila- dungi kette lahti päästmas, kui tundsin akki pimeduse, et mu käsi oli millegi taha kinni jää- nud. Klammerduisin sellesse mõ- lema käega. See oli mastivant. Laine taandudes rippusin väl- jaspool laeva. Minu töökaaslane kadus lainevahutu ja teda meie enam ei näinudki. Temal polnud õnne vandi taha kinni jääda, kui tohutu murdlainet üle laeva uh- tus.

— Võitlesime tormiga kogu öö. Hommikul nägi laev hirmus vähe. Raadel olid vaid tolkn- vad purjeräbalad. Suurem osa lastist oli üle parda uhtunud. Otsi- sine siis tagavara purje välja, et laeva torni järele jälle liikuma saada.

Gustav Aksbergi jutustus näi- tab, et Ameerika-reisiga polnud "Linda" kaubalaevaseltsil õnne. Ligi kolmandik kallist laadungit pühiti tekiti minema. Meeskonnas leidis üks haju merevoogu- des. Laev kaotas kogu taklase. See tüüsi laevamasse jõudnuil uuendada. Kõik need kaotused tulid "Linda" kanda. Mitte üksnes see, vaid ka kogemuste puudus asjaajamisel, ettenä- matud kuld ja muud eba õnne- tustimised viisid "Linda" tegevu- se ummikusse. A. 1893 oli puudu- jääk tõusnud üle 100 000 rubla. Selts otsustati likvideerida. "Linda Morgenroden" müüdi. Järgmisel reisel uute omanike käes hakkas laev Atlandi tor- mis. Hukkas ka kogu meeskond.

ERALT ART

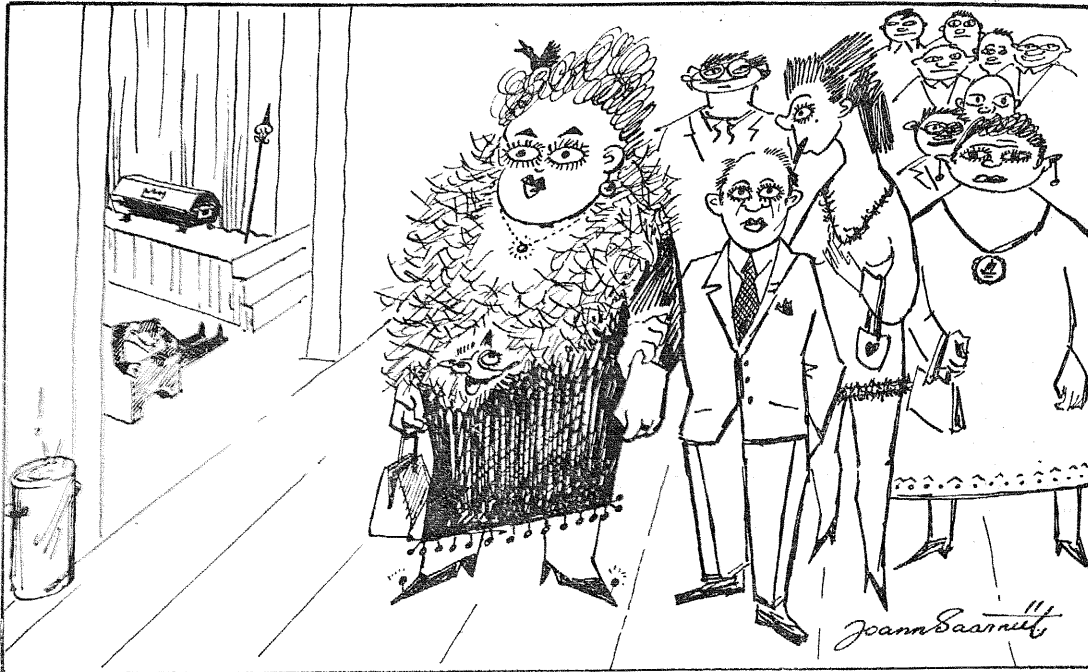
Kas teie lapsed ja lapselapsed loevad

EESTI PÄEVA-LEHTE?

Selle kaudu seotakse nad eestlusega ja Eesti probleemidega. Paljud vanemad peavad oluliseks tellida lehte ka oma lastele kingitusena, et nad harjuksid eesti oma lehte lugema.

SOOVITAGE EESTI PÄEVALEHTE NENDELE, KES VEEL EI OLE TELLIJAD

EPL saadab meeleldi proovinumbreid.

Eesti teatris: "Mis teater see enam on, vaheajad Jäädvad nii lühikeseks, et käsi kas või pool raha tagasi. Pool lõbu on ju jututajami-
ne vaheaegadel..."

Arheoloogid Samarkandis

Usbekistani lühikoolilinnast Samarkandist (ca. 220.000 elan.) tulnud teateli toimus süü 9.15. aprillil Nõukogude-Venemaa üleiliduline arheoloogide konverents. Sellest olevat teistehulgas Eestist osa võtnud kaks tuntud arheoloog, ajalookandidaadid Jüri Selirand ja Vello Lõugas. Viimane testavasti viibis 1970 suvel lõpul mõnenädalalisel uurimisreisil Rootsis ning esines Stockholmis lühikooli ruumes teadusliku ettekandega arheoloogia-uurimise seisust Eestis.

Samarkand oli iidne läänepoolse Kesk-Aasia kultuurikeskus, mis 1221 hävitati Teisigiakhanii poolt. Kuld S. elas läbi uue ütsengu türgi-mongoolisest emiiri Timur Lenki (moonutult: "Tamerlan"), 1336-1405 pealinnana (alates 1369). Viimainitud kultuuriliste huvidega despoot taotles lähtudes Samarkandist "maailmavahitust" tundes aastal 1394 välja Moskvan, vallutades Põhja-India, Mesopotaamia ning võttes türklasti Ankara juures. Kuld keset ettevalmistust oma elu suurmaks vallutusretkeks — Hiina vastu — ta suri ning on maetud Gur-i-Miri nimelisse mousoleumi Samarkandis. Timur Lenki ja tema järglaste ajastust — maailmarik varises pealtse kokku — leidub Samarkandis silmapaistev arv suurejoonelisi islami-kultuuri ehitusi.

Heidelbergis toimusid balti-saksa pidupäevad

Heidelbergis leidis 11. kuni 13. maini aset juba kümnendat korda üldbalti kommerss. Presideerisid välis-eesti korp! Wäina, balti-saksa korp! Frat. Academica ja läti korp! Phillyronia. Pidustused algust aktus samas saalis. Presiidiumi seljatagune sein oli dekooreeritud suurte Saksa, Eesti ja Läti riigilippidega.

Kuna seekord oli tegemist teatava juubeli-kokkutulekuga, siis toimus enne kommerssi algust aktus samas saalis. Presiidiumi seljatagune sein oli dekooreeritud suurte Saksa, Eesti ja Läti riigilippidega.

Aktuse avas Frat. Academica vilistlaskogu esimees J. Precht. Aktuse-kõne pidas Adam Grünbaum (Frat. Normannia). Ta kirjeldas oma ettekandes üksikasjalikult, kuidas said toime kommerssid, mis on muutumas pidevalt populaarsemaks üle kogu maailma.

Enam kui 10 aastat tagasi olid rahvaste kommerssi mõtte algatajaks eestlaste poolt dr. G. Ney (Sakala), A. Joonson (Vironia) ja juba manalasse varisenud K. Grau (Sakala).

Komerssides ettevalmistamine ning läbiviimine on nõudnud nii osavust kui ka kannatlikkust. Kuid tänaks selle eest on kommerssid tänapäeval võtnud sellise ulatuse, mis rõõmustab organiseerijaid. A. Grünbaum tähendas, et probleemiks oli isegi kommerssi aja valik. Lõpuks jädi peatuma 1. mail kui Baltikumi üliõpilaste pühale. Esimene rahvaste kommerss toimus 1. mail 1964. Organiseerivat gruppi, kuhu peale eelmistatute kuulus veel algusest peale Elmar Reisenberg (EÜS), hakati nimetama lätlaste ettepanekul Heidelbergi ringiks.

Ajajooksul on võetud kontakti leedu omaaegsete korporatsioonide liikmeiga vabas maailmas ja poola, juudi ja vene korporatsioonidega, millised on kunagi rajatud Baltikumis.

Komerssidesid osavõtjaid oli algul 70 ümber. Viimastel aastail on Heidelbergi tulijaid üle 200. Suurenemine on sündinud

peamiselt välismaalt kohale-sõitnud akadeemikute arvel. Osavõtjaid saabub isegi Aust-raaliast, Uus-Meremaalt, Aafrikast, USA-st, Kanadast. A. Grünbaum lõpetas oma ettekande tsitaadiga A. von Taube väljendusest: ainult tihe koostöö balti-saksa, eesti ja läti akadeemikute vahel võib edendada ja aidata leida laiemat kõlapinda balti rahvaste vabaduse ja enesemääramise õiguse nõudmisele.

ÜLDBALTI KOMMERSS

Komerssi avas Frat. "Academica vilistlaskogu esimees J. Precht, kes toonitas, et vaatamata eri keelegruppidele oleme siin ikkagi eurooplased. Meile on saanud osaks õnn, et tohime oma elupäevi veeta vabaduses. Kuid need, kes elavad kodumaal, ei tohi mõeldagi sellistele rahvusvahelistele kokkutulekule, nagu see siin praegu aset leiab.

Pärast hümnide laulmist, võitis sõna kadunute mälestamiseks eestlastest presiidiumi liige E. Kuhl (Wäina) Kanadast. Ta esitas tsitaate nii eesti kui ka läti luuletajate tödest, kandis neid ette originaalkeeltes ja tõlkis seejärel saksa keelde.

Tervituskõne almas materile pidas Detmanis (Tallavija — läti), kes ütles muu hulgas, et see tõrvikute tuli, mida mai-õhtul üliõpilased süütasid Tartus, peab edasi loitma ja meil tuleb selle eest hoolitseda, et tõrvikukandjate arv üha suureneks.

Eestlasit osavõtjaid võiks mainida EÜS'ist I. Raamoit (USA), dr. A. Pilt'i (USA), Elmar Reisenbergi ja Toomas Lannest (mõlemad Saksamaalt) ning Multerit (Rootsi).

Korp! Vironiast olid teiste hulgas kohal dr. O. Aule, A. Joonson, G. Amberg ja A. Hannig. Frat. Estica värve esindasid kaks generatsiooni Kõll'sid Stockholmist. Korp! Sakalast oli kohal "grand old senior" dr. G. Ney. Korp! Ugala vilistlane Sirk oli saabunud Inglismaalt ning korp! Rotalla liikmetest olid kohal prof. O. Millert (USA) ja J. Adia. E. Aavik oli saabunud Australiast korp! Frat. Livien'se esindajana. Korp! Reveliast S. Kukson (Saksamaa), korp! Tehnolast Truuvet (Rootsi) ning korp! Leolast Ives (USA). Eestlaste noorema generatsiooni esindajana oli teiste hulgas kohal A. Niitepöld (EÜS) Göteborgist.

SAKSA-EESTI SELTSI KOOSOLEK

Pidustuste ajal kasutasid mitmed orgid aega oma koosolekute pidamiseks. Nimetamisvääremaks kujunes Saksa-Eesti Seltis peakoosolek 12. mail vöörastemajas Weisser Bock. Juhatas dr. O. Aule, protokolli H. Jacoby.

Aruannete osas sai sõna Balti-Seltis peasekretär Adam Grünbaum, kes ütles, et pärast seda, kui valitsuse ringkondades Bonnis olid aset leidnud teatavad poliitilised muudatused, on nii Balti-Seltis kui ka Saksa-Eesti Seltis jäänud ilma senisest ametlikest toetustest ja seltisil on tulnud end ise majandada. Sellega on aga seltis muutunud sõltumatuks ja otsustab ise, milliseid samme tuleb ette võtta ega tarvitse toetust andjale aruandeid esitada. Enamuse Saksa-Eesti Seltis liikmeid on ka Liiduvabariigi kodanikud ja seepärast ei tarvitse seltisil end enam registreerida poliitisevõl-

Uudiskirjandus

Saadikuna Soomes
1939-44

Kõnelused selle üle, kas Talvesõda oleks võidud ära hoida, viivad mõõdapärasemat küsimuse juurde, et miks Balti riikidel läks nagu ta läks. Soome lugejatel on nüüd kättesaadaval uut informatsiooni selles asjas. Endine Eesti saadik Soomes, Aleksander Warma, kes suri Rootsis 1970.a. detsembris, jättis maha eestikeelse mälestuste käsikirja. Teos on nüüd avaldatud soome keelde tõlgituna nime all "Saadikuna Soomes 1939-1944" (Otava 1973). Warma jutustus rajaneb isiklikele tähelepanekutele diplomaadina. Õigust öelda neid sündmused ja kõnelused,

mis leidsid aset Soomes tollel ajal, ei ole kuigi huvipakkuvad. Teose päämise — võiks öelda vapustava — osa moodustab kirjeldus nendest nüüpidamistest, mida peeti Eesti ja Nõukogude Liidu vahel nii enne septembrit 1939 sõlmitud abistamisakti kui ka pärast seda Juunis 1940 Eesti ja muud Balti riigid okupeeriti. 6. augustil 1940 Eestist sai Nõukogude Liidu osariik.

Ferdinand Saukas, E.V. konsul Brasiilias tervitas Sao Paulo Eesti ev.lut. kogudust 15-aastase tähtpäeva puhul toimunud jumalateenistusel, kus külalisena teenis õp. Hendrik Laur Argentiinast.

muude juures. Tegevuse edukaks arendamiseks tuleb värvata uusi liikmeid, mis omakord võimaldaks seltisil üha enam toetumist omaenda jalgadele. Seltis häälekandja "Mittellungen aus dem baltischen Leben" ilmub ka edaspidi neli korda aastas. Kavatsusel on välja anda järjekordne uurimus balti õiguse alalt.

Edasi märkis A. Grünbaum, et olemasolevate andmete järgi läheb vähemalt 6 eksemplari "Mittellungit" raudeesiride tahha. Ta juhtis ka veel tähelepanu asjaolule, et tulevikus võivad ametiasutused enam huvi hakata tundma seltis tegevuse vastu, mida põhjustab Saksa Liiduvabariigi ja N. Liidu uued poliitilised suhted.

Dr. O. Aule toonitas oma sõnavõtus et Saksamaal võib märgata võrdlemisi suurt huvi Baltikumi vastu, mis on palju suurem kui huvi Ukraina või Slovakkia vastu. Tänuväärse töö on siin teinud kirjanik E. Schaper, kes oma vastavates sõnavõtudes on alati toonitanud Balti riikide kuuluvust Euroopasse.

Prof. H. Prenzlau (Müncheni lühikool) tähendas, et huvi äratamiseks Baltikumil vastu on kaasa aidanud Inturisti organiseerimisel korraldatud reisid Baltikumile. Ta arvab aga oma sõnavõtu lõpul, et iga reisija peab ise vaagima, kas tema sõidu ot-

starve kaalub üle nõuetava vahetu viimise raudeesiride tahha. Seda vahutalt kasutatakse hiljem meie endi vastaseks tegevuseks läänes. Rahvuslik vaim Baltikumis on väga silmapaistev."

H. Jacobi informatsiooni järgi tuleb arvvestada, et Kremli käsil pidurdatakse mitmesuguste turismireiside korraldamist Baltikumile tulevikus.

Pärast aruannete kinnitamist valiti seltis juhatajaks dr. Oigred Aule ja dr. Helmut Weiss ning juhatause liikmeteks: V. Lepik, I. Mankin, dr. A.-V. Taube, E. Thomson, A. Joonson, G. Amberg ja H. Prenzlau. Kandidaatideks jäid: A. Elken, E. Soosaar ja pr. I. Weinberg. Deleataideks valiti pr. E. Grünbaum, O. Kerson, pr. I. Kutzer, E. Leyden, dr. B. Lustig, A. Schmidt ja J. Weissenberg ning kandidaatideks: K. Möllin, pr. E. Under, A. Hannig, H. Bedrit, H. Jacoby, J. Raane, O. Graf ja J. Adia.

Theda kavaga pidupäevad moodusid kilrest. Eriti hubane oli pühapäevane laevastik Neckaril. Pärastlõuna tundidel algas kodusõit, kusjuures tuletati meelde, et a. 1974 leiab aset kommerss 10-12. mail. Siis presideerivad eesti korp! Frat. Tartuensis, baltisaksa korp! Frat. Normannia ning läti korp! Frat. Lataviensis.

J.A.

Armast

Ellen Lepp'a

(Sünd. Särm)

Sünd. 11. 11. 1910

Surn. 27. 5. 1973

mälestavad kurbuses

ÕDE PEREGA

VEND

Matusetalitus 7/6 1973 kl.
11.15 Trons kabelis Metsa-
kalmistul.

Kallist

Ellen'it

mälestavad

AKI ja OSMO
perega

Meie armas sõber

Ellen

Mälestavad sügavas leinas

ELVIRA ja HERMAN
LAANEMÄEINGE ja OLEV
perekadadegaArmas ema,
vanaema ja vanavanaema

Anna Roots

Surn. Narva-Jõesuus

Leinavad kurbuses

TÜTAR ja POEG

perekadadega

Emakene ootsid kaua,
Lapsi koju tulema,
Välsid ja läksid ära
Isa juurde puhkama.

Puhka rahus kodumaa mul-
las!

Laulupidu...

Algus lk 1

kem noori lauljaid kui
näiteks soome Kans-
sallis-Kuoros.

Daamide väridest
särtsuvad rahvariided
olid nagu tavaliselt im-
potsantsid kuna meeste
rietus oli enamvähem
ühtlaselt sini-hall. Ja
nagu tavaliselt puhke-
sid otse marulised ap-
lausid lastekoori esine-
mise puhul. Ka täiesti
õigustatult, kuna lapsed
esinesid tõesti hä-
sti.

Inspireeritult esines
muidugi ka Kassari
rahvatantsurühm.

Ja lõpuks, ka õhtune
pidu tõmbas kokku
täismaja. Seega um-
bes tuhat inimest.

Trükitehnilistel põ-
hjastel ei saa EPL
avaldata täielikku re-
portaazi laulupeo koh-
ta enne kui järgmises
numbris.

Alex Velde surnud

New Yorgist saabunud teatel
suri seal neil päevil malmee
Alex Velde (Aleksander Velde-
man), pärit Viljandist, 69.a. v.
Kadunud kannatas südamehaiguse all.

Saatuslikul hommikul oli ta
tundnud end halvasti ja rietu-
nud roovides minna välja vär-
skesse õhku jalutama. Jõudnud
teisel korral esimesele kor-
rusele varises ta trepi otsal kok-
ku. Kohalekutsutud arstil ja po-
litsei abistamismeeskonnal jäi
üle vaid surma konstateerida
südameataki tõttu.

N.Y. Eesti Haridusseltsi Nais-
osakonna aasta-peakoosolekul
valiti uueks osakonna esinaiseks
Lydia Virskmaa. Senine
kausaegne esinaine Helmi Vahi
keeldus edasi kandideerimast.

Lakewoodis, N.J. sündis 4.
mail Dorothea ja mag. ins. Ju-
han Simonsoni poeg Olaf And-
res, teise lapse perekonnas. J.
Simonson on ERKU aseesimees
ja U.E. Kesknõukogu täiskogu
liige ja lisaks aktiivne tegelane
poliitilisel alal ka New Jerseys.

Igaveseks lahkus meie kallid
õde ja sugulane

Elmi Aus

(Sünd. Hüdma)

Sünd. 13.4.1908 Saaremaal Sal-
me v.

Surn. 28.5.1973 Torontos

Mälestame leinas

LIIDIA perekonnaga
SALME perekonnaga

LAINE

Rootsis

OLGA perekonnaga
AINO perekonnaga
ERMI perekonnaga

Eestis

Göteborg-Jonseredi mudilased käisid Boräsi loomaaias

E.K. Gbg osak. Mängukooli ja Jonseredi täienduskooli ühine väl-
jaõit toimus laupäeval, 19. mail Boräsi loomaaias. Kaasasõitjaid
oli rohkesti, suur buss oli tulvil lapsi, vanemaid ja kasvatajaid.
Hommikul olid ilm just pilgutotav, kraadiklaasi järele ei külm
ega soe ja mustad pilved liikusid ähvardavalt taeva all.

Vihm jäi siiski tulemata, var-
sti paisis päike ja loomaaias
ringi jookstes oli lastel vahete-
vahel palav ja tuul muntid käsi-
varrel kanda. Lapsed on ju alati
vaimustatud kõikidest looma-
dest, aga isegi emad unustasid
mõneks tunniks oma igapäeva-
sed toimetused ja elasid kaasa
oma mudikalste rõõmule.

Loomaaias jõudes ja vära-
vast mõned sammud edasi min-
nes, tervistasid tüljalid väikesed,
vabalt ringi jooksvad kitsesed,
kes valmistasid lastele eri-
list rõõmu. Üldse tundisid lapsed
suurt hädameelt väikeste loo-
made üle, kuid suure huvi ja sä-
ravate silmadega jälgiti ka suu-
ri loomi, milliseid varem oli näh-
tud vaid pildiraamatutes.

Boräsi loomaaias on püütud
korraldada usna suur maa-ala
nagu savann, kus suured Afri-
ka loomad on koondatud nagu
oma loomulikkus ümbrisesse,
sääb näeb elevant, seebrasiid,
kaelkirjakuid, ninasarvikuid ja
palju teisi, aga ka mitmesugu-
seid linde.

Suure huvi osaliseks said mit-
mesugused ahvid ja karud, kes
tähtselt leiva või sünkru tükki
eest, tegid lastele oma "ettekan-
diid" ja valmistasid lastele pal-
junatja.

Kõik muljed ja ringijooksmi-
sed oli lapsi niivõrd väsitanud,
et siirduti kohvikusse jalgu puh-
kama ja keha kinnitama võilei-
va ja mahlaga. Kodusõidu aega
hakkas ligenema, oli aga veel
palju teha ja näha, kiikuda, au-
toga sõita ja ponidega jumalaga
jätta, neid silitati ja katsuti, nen-
dele kiikuli rohtu ja söödeti, oli
palju kiikamist ja rõõmu ja ras-
ke lapsi säält ära saada, kuid ko-
dusõiduks oli aeg kätte jõudnud.

Loodetavasti jäid lapsed kui-
ka vanemad rahule selle sõidu-
ga. Väljasõidu lõppes ka nii
mängukooli kui täienduskooli
lõpavõttepildide tegevus. E.K.
Gbg osak. tänab vanemaid, lapsi
kui kasvatajaid tehtud töö ja
vaeva eest, soovib kõikidele
hädade suve ja äratõusnud puh-
kust ja ütleb jälle nägemiseni
sügisel.

E. Oiling 60-aastane

Stockholmis tähistab oma 60-
aastast sünnipäeva ärimees
Erastus Oiling.

Erastus Oiling on sündinud
Tallinnas 7. juunil 1913 kaupme-
he pojana. Lõpetanud Jakob
Westholmi gümnaasiumi ja päle-
kohustusliku sõjaväeteenistuse
sidepataljoni raadiokompa-
nii algab E. Oilingu kaubandus-
lik tegevus Gustav Kühnisi kau-
banduskontoris.

Energiline noor, täis ärisvai-
mu, ei leia täit rahuldust võrras
ettevõttes, vaid juba aastal 1938
asutab E. O. ise oma väliskau-
banduse kontori Tallinna, Pikk-
tänav 3, milline tegevus seni,
kuni Eesti Vabariik ja Eestis
olevad kaubanduslikud ettevõtte-
d üle võeti kommunistide
poolt!

E. Oiling, aga ise on juba va-
remalt, aastal 1938, siirdunud
Soome ja asutanud Helsingisse
teise ettevõtte, E. Oiling Oy,
esindades seal Austria ja Rootsi
tööstusi, millised varustasid
Soome elektrit ja raadiotööstusi
vajaliku materjaliga.

Ettevõtte Helsingis likvideer-
rib E. Oiling aastal 1945, sest po-
litilised suunamuutused Soome
sundisid E. Oilingu juba
sügisel 1944 muutmata asukoha-
dada ja uueks elukohaks sai
Raootsi.

Soomes olles võttis E. Oiling
osa Soome Talvesõjast vaba-
taltlikuna, olles määratud eri-
lesandega elektritööstuste juu-
re.

Soome jätkusaja ajal oli E. Oi-
ling adm. J. Pitka ja H. Neuhau-
si lähemal kaastöötlis ülesan-
degas, et muretseda eestlastele,
kes põgenesid Soome, võimalusi
sinna jäämiseks, sest sakslased
tahisid eesti põgenikke tagasi
saata.

Pärast mõnekuulist elamist
Stockholmis asutas E. Oiling
aastal 1945 kogu ühe rootslasest
kaasosanikuga väliskaubanduse
kontori AB. Bromanco ja on sel-
le ettevõtte direktoriks kuni tä-
naseini ning aastast 1948 aino-
manik, esindades Amerikat,
Inglise, Saksa ja Prantsuse suu-
rettevõtteid, millised valmista-
vad vajalikke tarbeid elektritöös-
tustele Rootsis.

AB. Bromanco asub täna
omas 6-korruselises kivimajas,
Eriksbergsgatan 32. Samas elab

Erasmus Oiling

ka firma ja majaomanik E. Oi-
ling. E. Oilingu äriiline tegevus
ei piisa eelmajutuse vaid ulat-
tub isegi üle ookeani New Yorki,
kus asutab koos ameerikalastega
ASCANIA INTERNATIONAL
CORPORATION-nimelise ette-
võtte, milline praegu tegeleb
haldus-ettevõttega.

E. Oiling on ka tegev inglise
ettevõtte Norton Gilec & Co
(London) kui juhatuse liige ja
konsult turustamisküsimustes.
E. O. on SEAF – Sveriges Elek-
tro och Elektronikageters För-
ening üks asutajaid ja juhatuse
liige. E. O. kuulub aktiivset Eesti
Ettevõtjate Ühingu Rootsis liik-
meskonda ja aastast 1958 Ühingu
juhatuse laekurina, sekretä-
rina ja praegu abiesimehena.

Meie EEUÜ juhatuse ja ka
kaasettevõtjad ühingu liikmed
tunneme Sind kui üht sirgejooni-
set ja rahulikult kalkuleerivat
ärimeest. Sa ei keeldu ka omi
äriilisi teadmisi teistega jaga-
mast. Need on eelised, et soeta-
da endale sõpru nii ärimaail-
mas, kui ka muus igapäevases
elus. Meie kõikide õnnitlused
Sulle!

W. Krüppelman

Raivo Vest saavutas Pennsylv-
ania State University's insene-
riteaduse doktori kraadi Ph.D.
R. Vest on sündinud 1939.a. Tal-
linnas. Ta kaotas oma isa 1941.a.
Põgenes emaga Saksamaale ja
sealt 1950.a. Baltimore. Dr.
R. Vest jätkab teaduslikku uur-
imistööd Pennsylvania State Uni-
versity laboratooriumis.

Kohaliku elu

ESKILSTUNA

Huvitav väljasõit

Esiklilstuna Eesti Selts korral-
dab laupäeval, 16. juunil huvita-
va väljasõidu eestlase Billmani
kalakasvatuse, mis asub Fleni
lähedal. Registreerida hr. Uuse-
leerile tel. 14 82 33 hiljemalt 9
juuniks.

STOCKHOLM

Eesti Laulaskond Rootsis

juhatus teatab, et Laulupeo õn-
nemiseks on hädal soov ja
majanduslikku toetust saanud:
BEEKERS BAGERI TOO-
MINGES BAGERI, PAUL UES-
SON ja "TUNDMATU".

Avaldame saatjale südame-
likku tänu ja kahetseme, et hiline-
mise tõttu polnud enam võima-
lik mainitud toetajaid kavaraa-
matu trükitud sellekohases ni-
mestikus avaldada.

Balti Päeva järelkaja

NEW YORK (VES) – Kolme
Balti rahvuste poolt korraldatud
Rochesteri Museum ja Science
Centeris 14. apr. Balti näitus,
mis oma mitmekülgsel program-
miga on suurt tähelepanu äratu-
nud. Eriti suur huvi on tekkinud
Ameerika õppeasutustel festiva-
li näidatud Eestist tutvustava fil-
mi vastu.

Kirjaliku järelemärimisega
seda filmi rentida või omandada
on kontakti võtnud A. Pintoniga
Broome Community College,
N.Y. Ka on soovi avaldatud igas-
suguste Eestist tutvustava ma-
terjali saamiseks (isegi toidu-
retseptid), mida soovikats kasu-
tada õpetajate igaaastasel kok-
kutulekul. Kohapealel näitus
korraldajad Ivi Kurvits ja A.
Pinton on saanud soovijale
informatsiooni, Eestist tutvusta-
vat kirjandust ja on kirjavehetu-
se filmide asjus.

Esindajatekoja liige Frank
Horton ütles A. Pintonile saa-
detud kirjas tänu temale anneta-
tud W. Tomingase raamatu eest
ja Rochesteri linnaape Stephen
May tänab Balti Päeva korral-
dajaid ja saatis rahvuste esinda-
jale päeva väljakulutamise
proklamatsiooni. James Ham-
ilton, Museumi Community
Programi Consultant saatis samu-
ti tunnustuse ja tänukirjad
korraldajatele ja mainib, et pro-
gramm oli väga edukas, on pal-
ju tähelepanu äratanud ja ta
avaldab soovi seda edaspidi kor-
rata. Ta on paljude külastajate
ja mitmeti poolt saanud väga
kiitvaid kommentaare näituse
kohta.

Üksik noormees soovib
2-3 toalist

korterit

Göteborgis. Tel. 11 33 62.

Kui esineb surmajuhatum

Konsulteerige suurima usaldusega
matuselbürood

Thure Söderquist

Begravnings- &

Eldbegravningsbyrå

Mariterget 1

116 48 STOCKHOLM

Tel. 44 80 07, 44 80 98

Erialad:

Eestikombelised
matusetalitused

Õppäevane valvekord

EHITUSLUBA VAJAN MA SEDA?

Kui ma ehitan, muudan, monteerin, värvin, kaevan, või..?

Praegu on vaja ehitusluba peaaegu mistahes ehituste jaoks.

Plaaniväljased määrused kehtivad üleriigilises ulatuses, kus ei leidu linna- või ehitusplaani.

See tähendab, et kommuuni ehituskomisjon võib, et ehitusi tekib ainult sääl, kus need sobivad, arvesse võttes liiklusühendusi, vee- ja kanalisatsioonivõimalusi, põhjaolustikku, maastikupilti, keskkonna hooldust jne. Piirkonnad, mis on looduslikult eriti kaunid või sobivad vabaõhutegevuseks, peavad enamasti jääma ehitusteta.

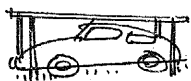
Ehitusluba vajalik uusehituseks

kuhu arvestatakse kõik majad, ka vabaajahoined, kõrvalhooned ja garaazhid. Ka juurde- ja ümberehitused vajavad ehitusluba.

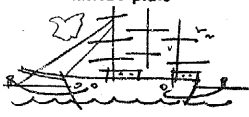
Muidugi on olemas piirijuhuseid — ehitusluba vajavad näiteks

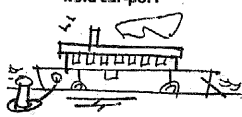
mitte P-plats

kuid car-port

mitte ankrus laev

kuid paigaldane maja-laev

mitte järelvanker puhkusreisil

kuid paigaldane järelvanker

STATENS PLANVERK

Ehitusluba nõutakse veel

vähemateks muudatusteks mis puutub kandvaid osi, ventilatsioonikanaleid j.m.s., muudatusteks vee- ja kanalisatsiooni osas, kui muudetakse ehituse või panipaiga otstarvet, edasi müüridele, plankudele, kaevamistele, täitmistele, tsisternidele, ladudele ning (linnaplaani raames) kui tahetakse fassaadi ümber värvida, ehitusi lõhkuda või paigaldada valgussilte.

Aktuaalsed ehitusmäärused on ära toodud ehitusmäärustikus (SFS 1972:776) ja Svensk Byggnormis.

Byggnadsnämnden

Sinu kommuunis aitab meeleldi nõuannetega ja juhistega. Kui oled ebakindel — võta kontakt ehituskomisjoniga (linnaarhitektiga või ehitusinspektoriga) kes ühtlasi seletavad milliseid teisi ametivõimuseid tuleb konsulteerida.

Statens planverk

väljastab meeleldi veel informatsiooni. Saada vaid sisse all ära toodud kupong. Või helista 08/54 09 40. Suvel võid külastada ka näitust BYGGNADSLOV, Hantverkargatan 27, Stockholm, kl. 10—15 esmasp.-reede.

Jag vill gärna ha ex av planverkets informationshäfte
BYGGNADSLOV — behöver jag det?

Namn

Gata etc

Postadress

EPL/ED 6/6 -73

Insändes till Statens planverk, Box 22027, 104 22 Sthlm 22